

Home>Legislation and case law>**National legislation**

## Nationell lagstiftning

Slovakia

Här hittar du information om rättssystemet i Slovakien.

Information om Slovakiens rättsordning finns på sidan [Europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område](#).

### Rättskällor

#### Typer av rättsliga instrument – beskrivning

Begreppet "rättskällor" används i tre betydelser:

Materiella rättskällor.

Filosofiska rättskällor (rättsuppfattning).

Formella rättskällor.

Med avseende på hur rättsnormer har uppstått och hur bindande de är skiljer man traditionellt på följande typer av rättskällor:

Sedvanerätt.

Prejudikat (domarskapad rätt).

Lagar.

Lagstiftningsfördrag.

Allmänna rättsprinciper.

Sunt förnuft.

Samtida böcker, juridisk litteratur och sakkunnigutlåtanden.

Internationella fördrag som har införlivats i den slovakiska rättsordningen.

### Rättsreglernas hierarki

Rättsreglernas hierarki är en av huvudprinciperna i den slovakiska rättsordningen. En korrekt förståelse av denna hierarki är rättsligt sett utomordentligt viktigt, både i fråga om rättspraxis och rättstillämpning. Rättsreglernas hierarki handlar inte bara om att dessa rättsregler logiskt sett är över- eller underordnade varandra, utan berör hela frågan om **legitim auktoritet**. Den handlar också om att en rättsregel bara kan utfärdas av ett enligt lag behörigt organ och inom ramen för dess lagstiftningsbehörighet.

Rättsregler klassificeras utifrån sin så kallade "rättskraft". Med **rättskraft** avses lagstiftningens egenskaper, dvs. att en rättsregel kan vara underordnad eller ha härletts ur en annan rättsregel med större rättskraft. I en situation med flera rättsregler med olika rättskraft får en rättsregel på en lägre nivå inte stå i strid mot en rättsregel på en högre nivå, som kan åsidosätta den lägre rättsregeln.

Lagstiftningen kan indelas hierarkiskt på följande sätt utifrån rättskraft:

#### Primärlagstiftning (lagar)

Författningslagar (alltid primära).

Lagar (primära eller härledda ur författningslagar).

#### Sekundärlagstiftning

Regeringsförordningar – alltid sekundära.

Statliga myndigheters föreskrifter – alltid sekundära.

Lokala organs föreskrifter (myndigheter) – primära eller sekundära.

Föreskrifter som meddelats av andra myndigheter än statliga organ – alltid sekundära.

Att en viss lag har företräde innebär att alla andra rättsliga bestämmelser ska utgå från lagen, vara förenliga med den och inte strida mot den. Detta betyder i praktiken att om en rättslig bestämmelse på lägre nivå står i strid med en rättslig bestämmelse på högre nivå är det den sistnämnda som ska tillämpas.

### Institutionell ram

#### Institutioner ansvariga för antagandet av lagstiftning

Följande myndigheter har rätt att anta lagstiftning (organ med normgivningskompetens):

Slovakiens parlament (nationalrådet) – författningen, författningslagar, lagar, internationella fördrag som är överordnade nationell lag, internationella fördrag motsvarande lag.

Regeringen – regeringsförordningar.

Ministerier och andra statliga myndigheter – dekret, kungörelser och åtgärder.

Kommun- och stadsfullmäktige – allmänt bindande föreskrifter.

Lokala myndigheter och statliga myndigheters lokala organ – allmänt bindande föreskrifter.

### Lagstiftningsprocessen

Etapper i lagstiftningsförandet:

Lagförslaget läggs fram – lagstiftningsinitiativ.

Förslaget bereds.

Omröstning (beslut om förslaget).

Det godkända förslaget undertecknas.

Rättsakten utfärdas (offentliggörs).

### Beslutsprocessen

#### Lagstiftningsprocessen

##### Lagförslaget läggs fram – lagstiftningsinitiativ

Enligt artikel 87.1 i lag nr 460/1992 (Slovakiens författning) kan följande ta initiativ till lagstiftning:

Utskott i det slovakiska nationalrådet (parlamentet).

Ledamöter i det slovakiska nationalrådet.

Slovariens regering.

Lagförslag ska vara uppdelade i stycken och ha en ingress.

#### Behandling av lagförslaget

Enligt nationalrådets arbetsordning (lag nr 350/1996) ska lagförslag genomgå tre behandlingar:

**Den första behandlingen** är en allmän diskussion om **lagförslagets innehåll eller "filosofi"**. Inga ändringar eller tillägg kan göras i detta skede.

Under **den andra behandlingen** bereds lagförslaget av de utskott som det har förelagts. Alla lagförslag ska granskas av författningsutskottet, framför allt för att se till att de är **förenliga med Slovariens författning**, konstitutionella lagar, internationella bindande fördrag, lagar och EU-rätten. Därefter kan **ändringar och tillägg föreslås**, som utskottet röstar om efter avslutad debatt. Före det slovakiska nationalrådets plenumbehandling av förslaget måste därför utskottets ståndpunkter sammanställas. Förslaget skickas därefter till det slovakiska nationalrådet, där **samordningsutskottet genom ett särskilt beslut godkänner utskottets gemensamma betänkande**. Betänkandet är utgångspunkten för det slovakiska nationalrådets debatt och omröstning om lagförslaget.

**Den tredje behandlingen** inskränker sig till de föreskrifter i lagförslaget som varit föremål för ändringar eller tillägg under andra behandlingen. Under den tredje behandlingen kan parlamentsledamöterna bara föreslå rättelser av juridisk-teknisk art, grammatik eller stavning. Ändringar och tillägg som rör andra typer av fel måste föreslås av minst 30 av det slovakiska nationalrådets ledamöter. Efter debatten hålls en omröstning om förslaget i dess helhet.

#### Omröstning (beslut om lagförslaget)

För att en lag ska antas krävs **bifall av en absolut majoritet av de närvarande ledamöterna**.

För att en artikel i författningen ska kunna ändras eller upphävas krävs så kallad kvalificerad majoritet, vilket innebär tre femtedelar av samtliga parlamentsledamöter (3/5 av 150 ledamöter).

Det slovakiska nationalrådet är beslutsfärdigt om minst hälften av ledamöterna är närvarande.

#### Undertecknande av det antagna lagförslaget

Det antagna lagförslaget ska undertecknas av

Slovariens president,

det slovakiska nationalrådets talman,

Slovariens premiärminister.

I detta skede kontrolleras det antagna lagförslagets innehåll, förfarandemässiga korrekthet och slutliga utformning. Med sina underskrifter godkänner landets främsta företrädare enligt författningen lagens lydelse.

Presidenten kan vägra att underteckna en antagen lag med åberopande av innehållsliga brister (så kallat suspensivt veto). Han eller hon ska då skicka tillbaka den antagna lagen tillsammans med sina invändningar till det slovakiska nationalrådet för förnyad behandling.

Presidentens invändningar blir föremål för en andra och tredje behandling. Det slovakiska nationalrådet kan, men måste inte, ta hänsyn till presidentens invändningar. Nationalrådet kan upphäva det suspensiva vetot genom en ny omröstning, varpå lagen utfärdas utan presidentens underskrift.

#### Utfärdande (offentliggörande) av rättsakten

Utfärdande är den sista etappen i lagstiftningsprocessen. Lagstiftning med nationell verkan offentliggörs i Slovariens officiella kungörelseorgan (*Zbierka zákonov*), vars utgivning justitieministeriet ansvarar för. Slovariens officiella kungörelseorgan innehåller den slovakiska författningssamlingen. Det officiella kungörelseorganet publiceras både i en elektronisk version och i en pappersversion. Den elektroniska versionen och pappersversionen har samma rättsverkan och identiskt innehåll. Den elektroniska versionen är tillgänglig utan kostnad via portalen Slo-Lex.

#### Ikraftträdande/verkan

Lagstiftning träder i kraft den dag den offentliggörs i det officiella kungörelseorganet.

Lagstiftning får rättsverkan den 15:e dagen efter offentliggörandet i det officiella kungörelseorganet, om inte ett senare datum föreskrivs däri.

Andra rättsakter blir bindande den dag de offentliggörs i det officiella kungörelseorganet.

#### Lösning av konflikter mellan olika rättskällor

En normativ rättsakt på lägre nivå får inte strida mot en normativ rättsakt på högre nivå.

En normativ rättsakt kan bara ändras eller upphävas genom en normativ rättsakt på samma eller högre nivå.

Vid oförenligheter mellan rättsakter på samma nivå är huvudregeln att ny lagstiftning ändrar eller upphäver äldre lagstiftning eller att en specifik bestämmelse ändrar eller upphäver en allmän bestämmelse.

Slovariens författningsdomstol granskar och beslutar om

lagar är förenliga med författningen,

regeringsdekret, förordningar och bindande rättsliga bestämmelser med allmän räckvidd som utfärdas av ministerier och andra centrala statliga myndigheter är förenliga med författningen, författningslagar och andra lagar,

bindande förordningar med allmän räckvidd som utfärdas av lokala organ är förenliga med författningen och lagarna,

bindande rättsliga bestämmelser med allmän räckvidd som utfärdas av lokala myndigheter är förenliga med författningen, lagarna och andra bindande

rättsliga bestämmelser med allmän räckvidd,

bindande rättsliga bestämmelser med allmän räckvidd är förenliga med internationella fördrag som offentliggjorts enligt bestämmelserna om utfärdande av lagar.

Om författningsdomstolen slår fast att olika rättsliga bestämmelser är oförenliga med varandra upphör sådana bestämmelser, eller delar av dem, att gälla.

Om de organ som utfärdat bestämmelserna inte – inom den tidsfrist som löper från det att avgörandet meddelades – ser till att de överensstämmer med de relevanta bestämmelser som har högre rang, upphör dessa bestämmelser, eller delar av dem, att gälla.

#### Rättsdatabaser

##### Justitieministeriets databas Slo-Lex

Det slovakiska justitieministeriets projekt för att skapa **"en elektronisk samling av rättsakter (Slo-Lex)"** bygger på två sammankopplade informationssystem:

**eZbierka** (e-insamling) – ett informationssystem som tillhandahåller bindande konsoliderade elektroniska lagstiftningstexter och andra standarder till dem som lagstiftningen riktat sig till.

**eLegislativa** (e-lagstiftning) – ett informationssystem för processhantering som innehåller avancerade redigeringsverktyg för lagstiftare.

#### Fördelar för målgrupper:

Den grundläggande rättsprincipen att alla ska känna till gällande lagar och vara medvetna om sina rättigheter och skyldigheter blir allt svårare att tillämpa i praktiken, eftersom lagarna blir allt fler och alltmer komplicerade. Projektet Slo-Lex kommer att göra det lättare att omsätta denna princip i praktisk handling, genom att alla garanteras faktiskt tillgång till gällande lagstiftning:

**Medborgare** – Framför allt eZbierka-delen av projektet kommer att ge fördelar i form av formellt och innehållsmässigt förbättrad (kostnadsfri) tillgång till gällande lagstiftning, och ökad medvetenhet om ny lagstiftning.

**Rättstillämpare** – Rättstillämpare kommer att få kontinuerlig tillgång till gällande lagstiftning och ges möjlighet att få kännedom om ny slovakisk lagstiftning eller EU-lagstiftning, både mer allmänt och när det gäller bestämmelser inom deras specialistområden.

**Entreprenörer** – Entreprenörer kommer också att få kontinuerlig och kostnadsfri tillgång till gällande lagstiftning och ges möjlighet att få kännedom om ny slovakisk lagstiftning eller EU-lagstiftning, både mer allmänt och när det gäller bestämmelser inom deras specialistområden. Ett bättre regelverk kommer att skapa mer gynnsamma förutsättningar för entreprenörer och minska de administrativa bördorna i näringslivet.

**Lokala och regionala myndigheter** – Dessa kommer att få kontinuerlig och kostnadsfri tillgång till gällande lagstiftning. Samtidigt kommer deras administrativa bördor (den administrativt krävande och kostsamma skyldigheten att på vardagar ge tillgång till författningssamlingen, kopplad till ett abonnemang på och arkivering av en papperskopia av författningssamlingen) att minska, och den krävande skyldigheten att säkerställa assisterad tillgång till författningssamlingen på vardagar ersättas.

**Förvaltningsmyndigheter** – Projektet kommer dels att ge kontinuerlig och kostnadsfri tillgång till den gällande lagstiftningens rättskällor, dels minska den administrativa bördan och därmed de ekonomiska kostnaderna för lagstiftningsprocessen, samt göra det möjligt att förbättra genomförandet av uppgifter på lagstiftningsområdet och genomförandet av EU-rätten.

**Rättsliga myndigheter** – Dessa kommer att få kontinuerlig och snabb tillgång till gällande lagstiftning vid en viss tidpunkt, och hänvisningar från domstolsavgöranden till gällande lagstiftning vid en viss tidpunkt. Detta kommer att åtminstone delvis undanröja rutinarbete och öka domarnas och domstolspersonalens effektivitet.

**Lagstiftande organ** – Dessa kommer att kunna använda ett effektivt verktyg för att utarbeta lagstiftning och hantera lagstiftningsprocessen. Detta kommer att göra att de slipper viss betungande byråkrati och kan fokusera på de aktuella förslagens innehåll.

#### **Länkar**

[Rättsinformationsportalen Slov-Lex](#)

Senaste uppdatering: 25/04/2022

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.